

TAMPERE

Kaupunkiympäristön suunnittelu
Asemakaavoitus
Kari Korte

1 (2)

Pvm 21.11.2019

Kaupunkiympäristön suunnittelu Asemakaavoitus Merja Kinon

Lyhyesti Pyhällönpuiston kaavan nro. 8718 luontoarvoista

Tämä kaava-alue laajemman selvitysalueen pinta-ala on 5,3 ha (**liite 1.**). Se rajautuu lännessä Porrassalmenkujan ja Pikkusaarenkujan asuinalueisiin, pohjoisessa Näsijärven lahden kosteikkoon, idässä Lielahden- ja Jänislahdenkadun asuinalueisiin ja etelässä Lielahdenkatuun ja Lentävänniementoriin. Alue on lähes kokonaisuudessaan metsäistä ja metsästä suurin osa on kuusivaltaista, jo varttunutta metsää. Suurin yksittäinen puuton alue on pelikenttä keskellä selvitysalueita.

Liito-oravatilanne (liitteet 1. ja 2.)

Selvitysalueelta ja sen lähiympäristöstä tehtiin liito-oravasta (*Pteromys volans*) havaintoja vuoden 2016 koko kantakaupunkia koskevassa liito-oravaselvityksessä. Sen jälkeen liito-oravatilanne on tarkistettu joka kevät liittyen koko Lentävänniemen alueen ja laajemmassa mitassa kantakaupungin liito-oravaseurantaan. Vuosina 2016 - 2018 Pyhällönpuistosta löytyi liito-oravan jätöstä runsaanlaisesti osoittaen lajin - luultavasti naaras - pesivän alueella. Jätöstä löytyi kolopuiden ja jopa pönttäpuiden alta/ lähetyiltä. Pyhällönpuistosta on kolopuiden lisäksi löytynyt risupesä ja pönttöjä, joten pesäpuista ei ole pulaa. Helmikuussa löytyi risupesä tulevan raitiotielinjauksen kohdalta ja sen poistamiseksi Tampereen kaupunki on hakemassa poikkeuslupaa ELY - keskukselta.

Vuoden 2019 keväällä alueelta löytyi jätöstö huomattavasti vähemmän, useiden puiden tyveltä, mutta vain yksittäisiä papanoita/ puu. Tämä viittaa siihen, että vuosina 2016 - 2018 alueella elänyt yksilö on kuollut ja kevään 2019 havainnot kertovat uroksen liikkuneen alueella. Uroksen liikkuminen alueella herättää kysymyksiä kulkuyhteyksistä, ja Pyhällönpuistoa on pidetty melko eristyneenä liito-oravan elinympäristönä johtuen siitä, että seuraavat asutut elinympäristöt ovat tutkimusten ja saatujen havaintojen mukaan Ylöjärven puolella, joko Siivikkalan suunnalla tai Vihattula - Teivaala - suunnalla. Näihin elinympäristöihin kertyy matkaa kolmisen kilometriä. Lisäksi kaupunkirakenteen vuoksi kulkuyhteydet ovat paikoitellen heikkoja, jopa yhden puun varassa olevia (Pohtolan suunnalla). Paikka ei ole kuitenkaan niin eristynyt etteikö uros olisi löytänyt sinne keväällä.

Eristyneisyydestä kertonee tulevaisuudessa sekin, että miten paikka otetaan uudelleen elinympäristöksi. Mielenkiintoinen seikka on myös se, että jos alueella eli naaras useita vuosia, ja sinne uroskin ”eksyy” silloin tällöin, niin miksi siellä ei ole tapahtunut lisääntymistä. Jos Pyhällönpuiston naaras olisi lisääntynyt, niin olisi todennäköistä, että lähitieneen biotoopiltaan elinympäristöksi hyvin soveltuvat alueet olisi asutettu, mutta Lentäväniemen alueelta ei mistään muualta ole saatu havaintoja liito-oravasta.

On tärkeää pyrkiä säilyttämään kulkuyhteydet Pyhällönpuistosta lähialueille. Näin onkin tarkoitus menetellä alueen myöhemmin vireille tulevissa kaavoitushankkeissa mm. Lentäväniemenkadun alkupäässä ja Jänissaarenkadun risteyksen paikkeilla olevissa kaavoitushankkeissa.

Muista luontoarvoista (liite 3.)

Raitiotielinjauksen alle kaava-alueella jää vyöhyke (liitekartalla ”Kasvistoarvoja”), jolta on löytynyt kaksi paikallisesti huomion arvoista lajia, mutta joilla ei ole Tampereen eteläosissa luonnonsuojelullista statusta eivätkä ne ole erityisen harvinaisiakaan. Nämä lajit ovat ketokarvaskallioinen (*Erigeron acer* ssp. *acer*) ja jänönsalaatti (*Mycelis muralis*). Vielä kymmenkunta vuotta sitten jänönsalaatti oli kantakaupungissakin harvinaisuus, mutta nyttemmin se on levinnyt ja lisääntynyt. Se on lehtomaisten kankaitten ja lehtojen alkuperäiseen lajistoon kuuluva laji. Se on vielä Tampereen pohjoisosissa alueellisesti uhanalainen. Selvitysalueelta jänönsalaattia on sittemmin löytynyt lisää Pyhällönpuiston notkosta ja sen rinteiltä, Jänissaarenpolun eteläpuolelta.

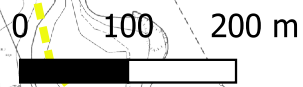
Karvaskallioinen on kuivien paikkojen ja ketojen muinaistulokas. Se on pioneerilaji, joka kestää muiden kasvien taholta kilpailua huonosti.

Lehtoisuus kasvaa selvitysalueen pohjoisosaa kohti ja Pyhällönpolun varrella, rinteiden alaosilla on lähde, joka ei ole luonnontilainen, mutta ei luonnontilaisenakin arvokas. Lähdeympäristön vierellä on toinen ei - luonnontilainen metsäluonnon arvokkaaksi elinympäristöksi luokiteltava kohde, rehevä saniais - mesiangervo - tyyppinen kostea lehto. Näiden ulkopuolella rehevyys vähenee, mutta kuitenkin lehtoalue muodostaa ehyen ja hienon kokonaisuuden kostean lehdon ja lähteen ympärille (liite 3. "Lehto-alue"). Pyhällönpuiston varrella, lähteen yläpuolella rinteellä on suojeltu muinaismuisto, ns. lapinraunio.

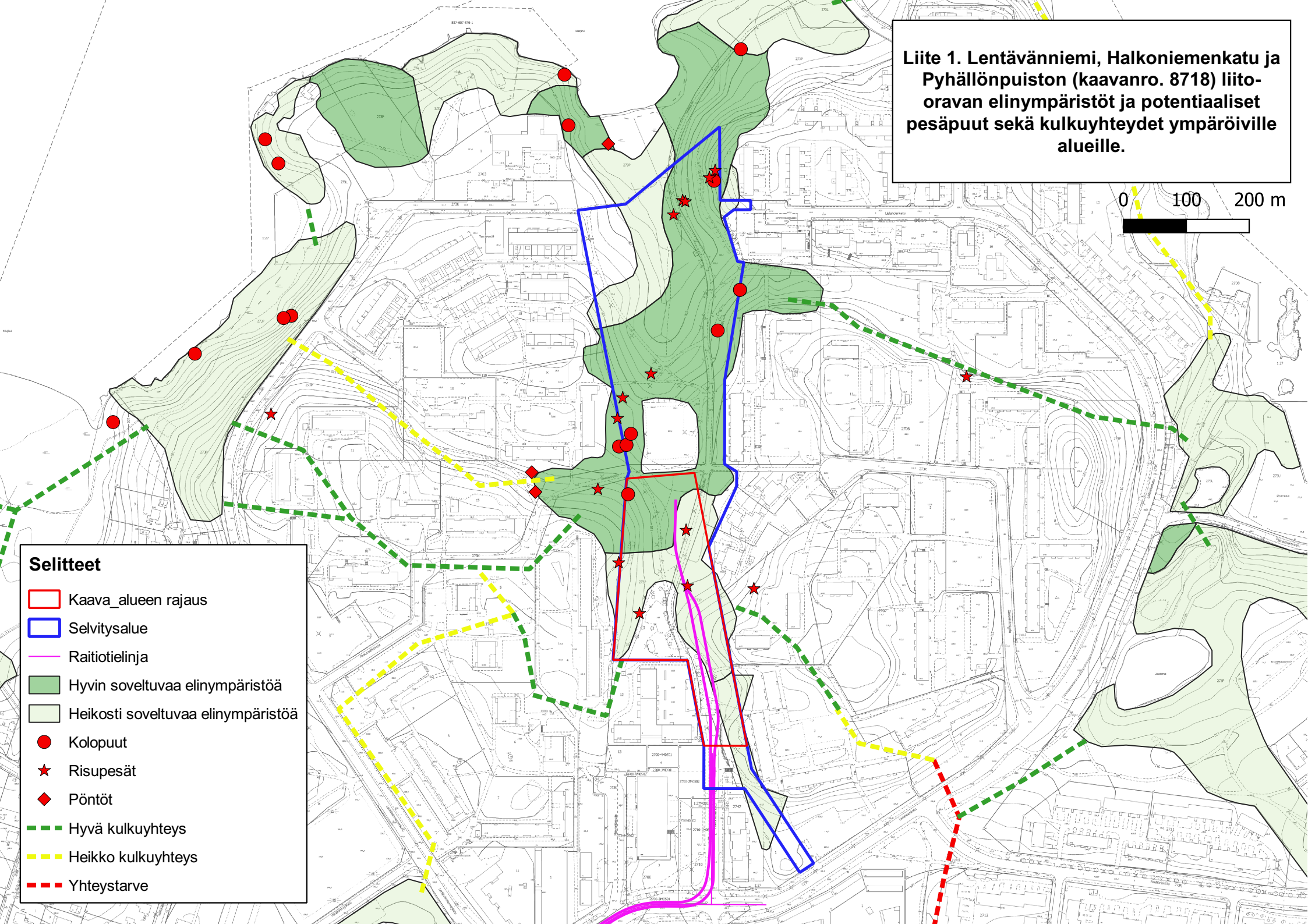
Kari Korte

Erikoissuunnittelija Kari Korte

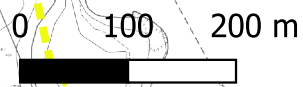
Liite 1. Lentävänniemi, Halkoniemenkatu ja Pyhällönpuiston (kaavanr. 8718) liito-oravan elinympäristöt ja potentiaaliset pesäpuut sekä kulkuyhteydet ympäröiville alueille.

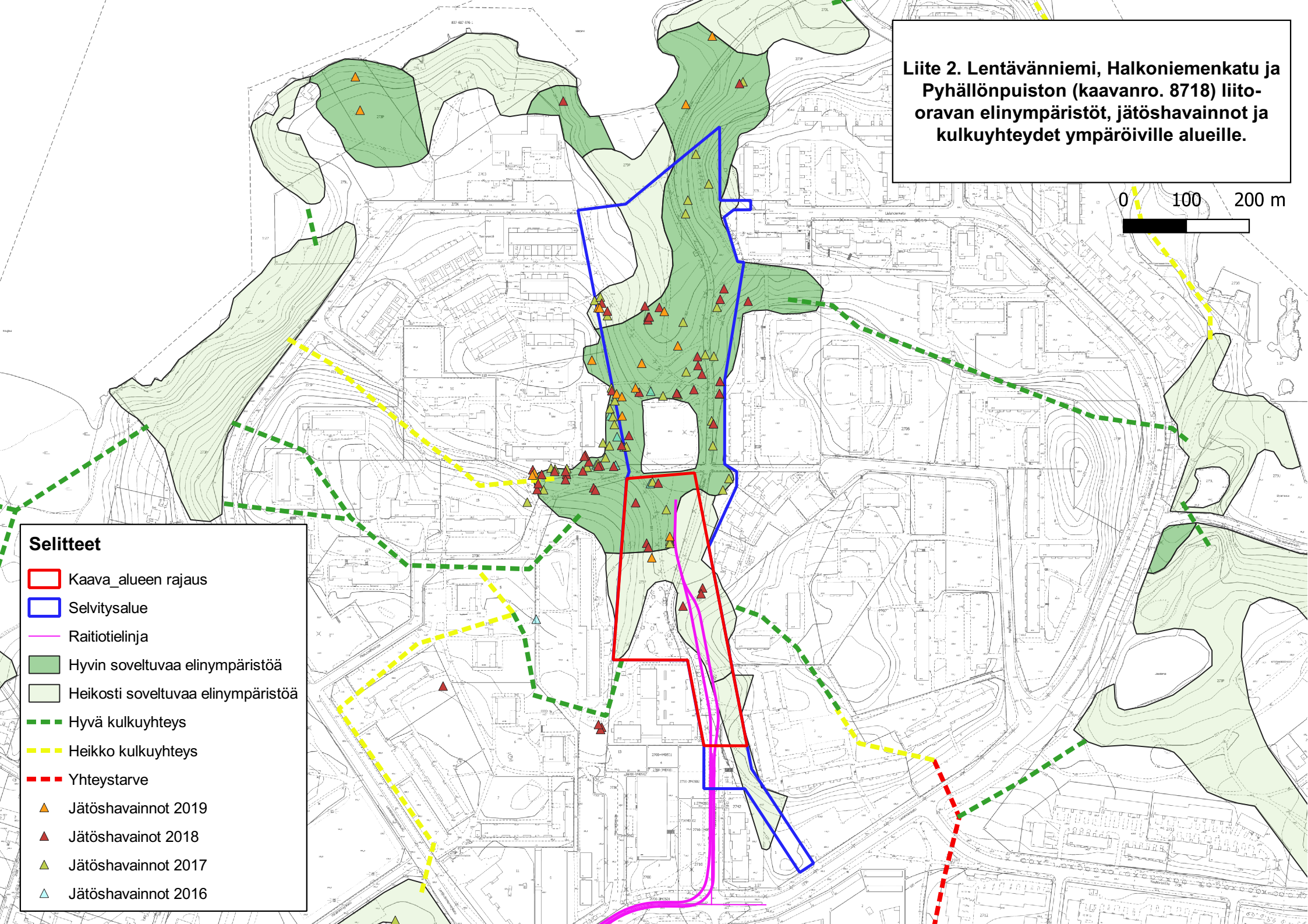
- Selitteet**
- Kaava_alueen rajaus
 - Selvitysalue
 - Raitiotielinja
 - Hyvin soveltuvaa elinympäristöä
 - Heikosti soveltuvaa elinympäristöä
 - Kolopuut
 - Risupesät
 - Pöntöt
 - Hyvä kulkuyhteys
 - Heikko kulkuyhteys
 - Yhteystarve

Liite 2. Lentävänniemi, Halkoniemenkatu ja Pyhällönpuiston (kaavanro. 8718) liito-oravan elinympäristöt, jätöshavainnot ja kulkuyhteydet ympäröiville alueille.

- Selitteet**
- Kaava alueen rajaus
 - Selvitysalue
 - Raitiotielinja
 - Hyvin soveltuvaa elinympäristöä
 - Heikosti soveltuvaa elinympäristöä
 - Hyvä kulkuyhteys
 - Heikko kulkuyhteys
 - Yhteystarve
 - Jätöshavainnot 2019
 - Jätöshavainnot 2018
 - Jätöshavainnot 2017
 - Jätöshavainnot 2016

**Liite 3. Lentävänniemi, Halkoniemenkatu ja
Pyhällönpuiston (kaavanro. 8718)
luontoarvoista (ks. teksti).**

Saniais-mesiangervo-tyyppin kostea lehto

Lähde ja sen lähiympäristö

Suojeltu muinaismuisto

Jänönsalaattia ja karvaskallioista

Selitteet

 Kaava_alueen rajaus

 Selvitysalue

 Raitiotielinja

 Kasvistoarvoja

 Lehto-alue

 Lähde 21_3_2018

 Muinaisjännös

 Ei luonnontilainen metsäluonnon arvokas elinympäristö